

salvator

DAVIDSFONDS

GROENCOMITE

HEEMVRIENDEN

KESSELS DRIEMAANDELIJKS KULTUREEL TIJDSCHRIFT

Nr 24

SCHAPESTAL KESSELHOF
DE VATEL 1977

December 1977 Kerstmis 1977 - Schapestal in het park van baron van Zuylen.

IN DIT NUMMER....

Vernieuwing abonnement voor 1978!

Een artikel over deken Alfons Van Hove onze vroegere pastoor van Kessel-Statie die in de geschiedenis en het dagelijkse leven van Kessel een zeer belangrijke rol gespeeld heeft.

Den dikken boom... echt gebeurd!

Overstroming en waterellende.

VERNIEUWING ABONNEMENT VOOR 1978

Weeral zit er een jaartje op ! Hoe vliegensvlug het toch allemaal voorbijgaat. Aan al onze abonneuten en aan diegenen die het nog zouden kunnen worden ... wensen wij uit ganser harte een Zalig Kerstmis en een Gelukkig Nieuwjaar ! Wij zouden willen dat al onze lezers gedurende gans het jaar 1978 de stille vrede zouden kennen die Christus ons door zijn geboorte in de armzalige schapestal heeft willen brengen. Als wij bereid zijn naar mekaar een beetje te luisteren zal 1978 voor ons allen een gelukkig jaar worden.

De F 50 die U ons destijds voor 1977 geschonken heeft hebben wij helemaal opgeschreven. Gedurende ons zesjarig bestaan heeft de inflatie ook onze financiële middelen lelijk aangetast. Toch proberen wij het in 1978 nog altijd met 50 gedevalueerde frankskes vol te houden. Welke bakker doet ons dit na ?

Aan mensen met een medelijdend hart geven wij officieel te toelating ons meer dan F 50 te geven. De mannen krijgen dan van ons uit pure dankbaarheid een stevige handdruk, de vrouwen een dikke kus. Het abonnementsgeld zal in Klein Kessel door onze medewerkers huis aan huis opgehaald worden. De vele andere Kesselaars die ergens in Hawaï, Amerika, Zaire, Canada, Spanje, Duitsland, Nijlen of een andere grote gemeente verzeild geraakt zijn gelieve hun milde bijdrage te storten op rekening 320-0405166-67 of 000-0603726-95 van Herman Van Regenmortel Kessel.

Dank voor uw steun en compassie !

BIJ HET HEENGAAN VAN DEKEN ALFONS VAN HOVE

In ons vorig nummer konden wij om technische redenen slechts beknopt verslag uitbrengen van het heengaan van onze goede pastoor Alfons Van Hove. Wij achten het als een dankbare plicht in dit exemplaar iets langer te blijven stilstaan bij de stichter en bezieler van onze jonge Kesselse parochie Onze-Lieve-Vrouw van de Vrede van Kessel-Statie.

Kessel-Statie in 1911. Het uitzicht was tot in 1943 ongeveer hetzelfde. Rechts op het korenveld staat nu de pastorie en tussen de spoorweghaag en dit veld ligt het huidige kerkplein.

Pastor Van Hove heeft recht op onze dank, op onze bewondering, op onze hulde en ons gebed !

Het is goed, in deze jachtige tijd, eens naar het verleden te kijken, hoe het allemaal begonnen is. Voor de mensen die het zelf hebben meegemaakt zal het een aangename herinnering zijn en voor de jongeren een aansporing om verder te bouwen aan wat hij begonnen is.

Het begon allemaal in oorlogstijd, een zeer moeilijke periode, maar een tijd waarin God voor de mensen nog iets betekende. Zeker met iemand aan het hoofd die zijn eigen leven in volkomen dienstbaarheid en zelfopgave wilde wegschenken aan God en aan zijn medemensen. Weet je het nog mensen van Kessel-Statie toen we 's zondags door alle weer en wind, meestal te voet en de gelukkigen per fiets, naar de mis in Kessel dorp moesten ? Hoe onze kinderen, ook de allerkleinste dutskes, 's morgens, twee keer s'middags en nog eens in de namiddag, te voet, door de sneeuw of bij felle vorst - en in die tijd kon het nog winteren - naar het dorp moesten. Wat was het een opluchting te vernemen dat er een jonge priester, leraar aan het Sint-Gummaruscollege te Lier, bereid werd gevonden om daarin verandering te brengen. Hoe fier was hij met zijn noodkapel bij de firma De Vos-Kets. Als kapelaan zorgde hij later voor een voorlopige kerk in de nieuwgebouwde school. Hoe heeft

hij zich ingespannen om zijn levensdroom in vervulling te krijgen : het bouwen van een nieuwe kerk. Hij kende rust noch duur. Hoeveel keren is hij zelf niet naar Brussel getrokken opdat de goedkeuring voor de definitieve kerk toch maar vlugger in orde zou komen. Toen moest er gedacht worden aan een nieuwe zaal, dan weer aan een boekerij. Wat één man toch allemaal kan verwezenlijken ! Maar het was dan ook een man van geloof, jong, actief, begaafd met vele talenten, vol idealisme en vertrouwen in de toekomst van Kessel-Statie. Hij was een man die zelf de teugels strak in handen hield en zijn trouwe medewerkers zo wist uit te kiezen dat zij, zonder het minste eigenbelang, in dienst van de parochie, met hem medewerkten, zodat alles als gesmeerd van een leien dakje liep.

Hoevelen zijn er niet die van hem steun, troost, belangstelling en sterkte kregen. Ze hielden van hem om wat hij was, om wat hij deed. Hij leerde ons mensen met vertrouwen bidden en zinvol offeren, de twee steunpilaren van ons christelijk leven waaraan de wereld van nu toch zo'n behoefte heeft. Hij was niet alleen 'n bouwpastoor. Hij zorgde

De parochie van pastoor Alfons Van Hove is niet van rampen gespaard gebleven. In 1944 sloeg een vliegende bom in vlak op de overweg. Het 'roethuizeke' het station en de eerste huizen werden toen totaal vernield. Er vielen ook enkele doden te betreuren.

Zaterdag 23 april 1955. Inwijding en plechtige plaatsing van de eresteen door Mgr. Schoenmaekers. Verder van links naar rechts Deken De Schutter, E. HH. Van Bree, Van Hoomissen, Das, pastoor Alfons Van Hove, Gaston Van den Eeden en Vicaris-Generaal Van den Bosch. Stanne Van Put voorzitter kerkfabriek Kessel-Statie en boerke Dillen voorzitter kerkfabriek Kessel-dorp.

ook voor het verenigingsleven op onze parochie. De gebouwde zaal moest gebruikt worden. Herinner je nog de gezellige feestjes in samenwerking met de zusters en het eigen orkestje. Allemaal onder zijn begeesterende leiding. Wat waren onze mensen fier over hetgeen hun kinderen toen presteerden. Met heimwee denken wij terug aan die goede oude tijd (toen het nog mocht en kon gebeuren); verzorgde erediensten, de jaarlijkse processie, de tocht naar de Mariakapellekens, de plechtige dag van de gedurige aanbidding.

Eventjes toch ook nog terugdenken aan zijn moederke, elke-dag bezorgd om alles en nog wat, niettegenstaande haar hoge leeftijd, aan de familie Van Hove uit Itegem, aan zijn toegewijde helpster Liesbeth en haar vriendin Lida, die hem zo geholpen hebben opdat hij hier bij ons een goede zieleherder zou kunnen zijn.

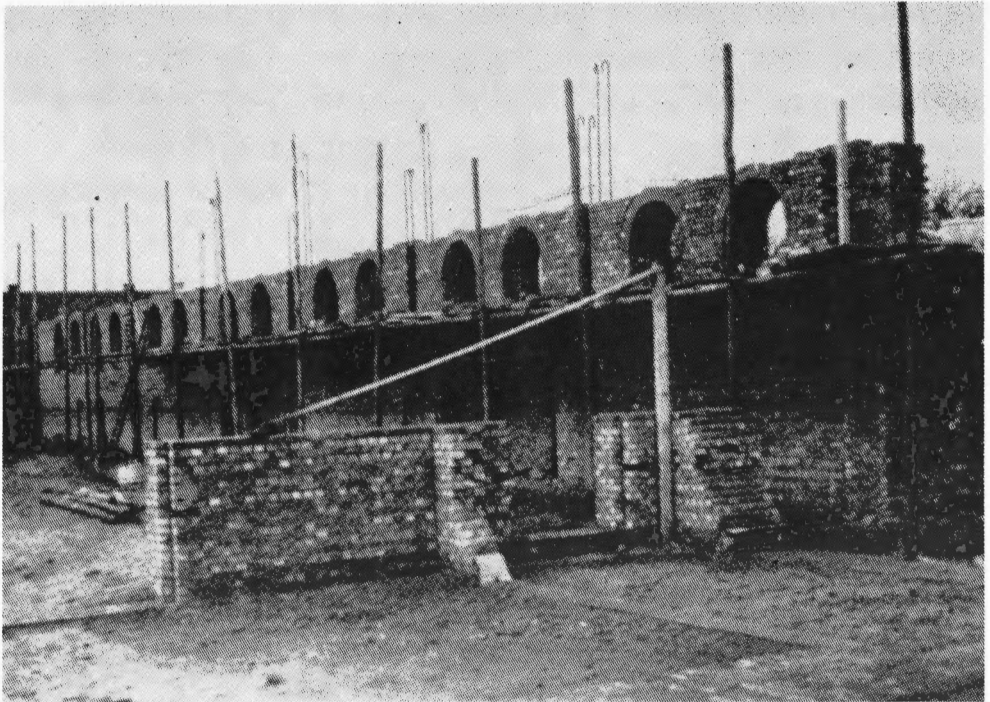
Met een tikkeltje weemoed in het hart, maar toch blij om zijn bevordering, vernamen wij zijn overplaatsing naar Zandhoven. Nieuw werkterrein, waar hij op dezelfde manier - hem eigen - is beginnen te werken voor zijn zelfde God en zijn nieuwe mensen.

Wat was het voor de mensen van Kessel-Statie een pijnlijk moment te moeten vernemen dat het met zijn gezondheidstoestand niet al te best ging. Hij, die nooit tijd had om aan zijn eigen gezondheid te denken ! Veel te vroeg is hij van ons heengegaan. Juist op een moment dat onze wereld toch zo'n nood heeft aan priesters als hij. Wat had die man hier nog veel goeds kunnen verrichten ! God heeft het anders gewild.

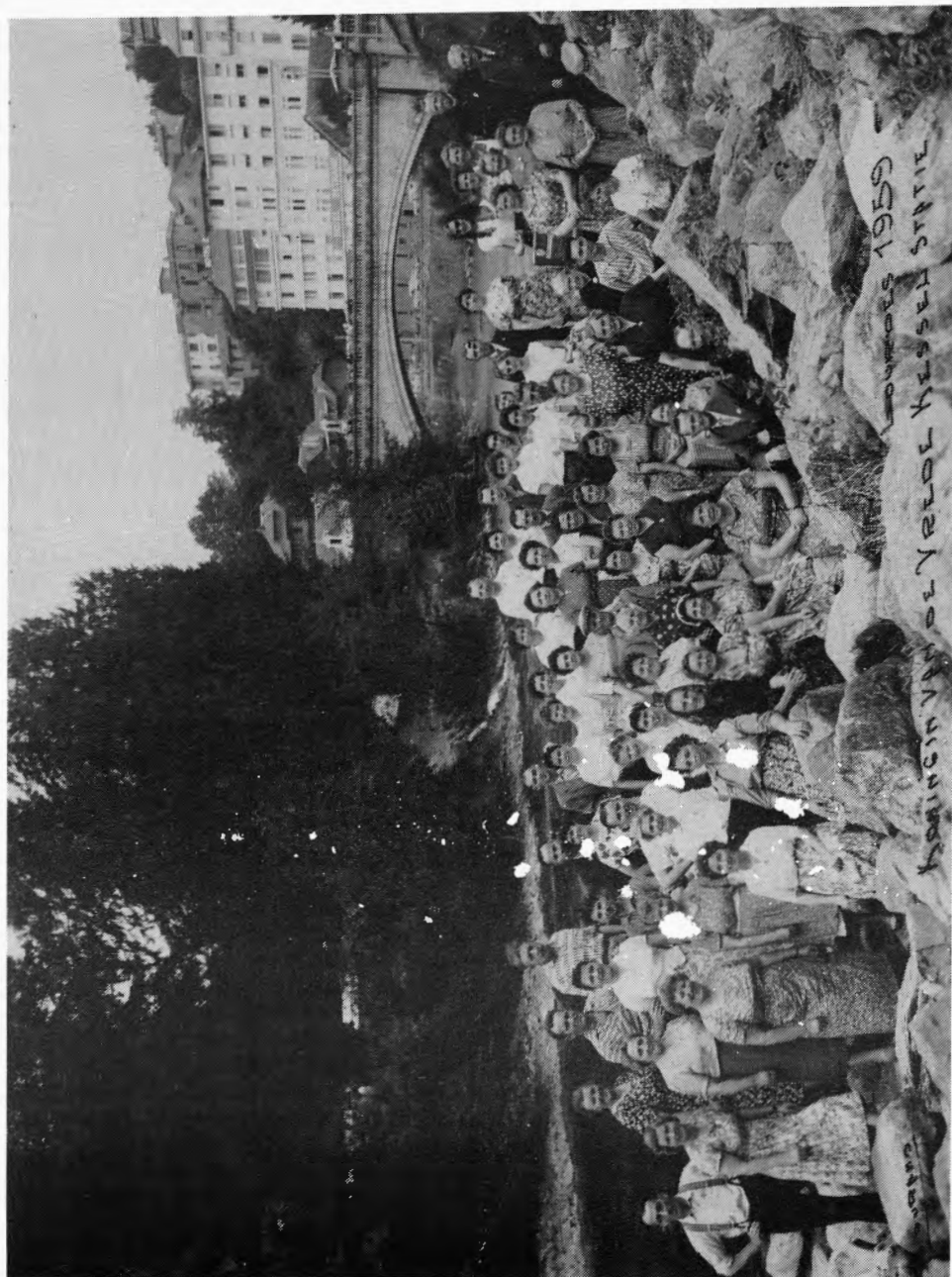
Wanneer wij aan deze priesterfiguur terugdenken, komen vier vertrouwde beelden ons steeds voor de ogen. De eenvoudige priester met de kuif, met wapperende rokken per fiets op weg naar zijn zieken en parochianen in nood ofwel op bedeltocht voor zijn nieuwe kerk, zelfs tot ver buiten de parochie.

De overtuigde predikant - hij had wat te zeggen en hij kon het - en de vroom biddende en knielende priester - wie knielt er nu nog ? - voor het Allerheiligste Sacrament.

De meevoelende, troostende man, die bij tegenslag zijn mensen toch nog wist te overtuigen van Gods oneindige goedheid en liefde voor de mens.

Opname tijdens de bouwwerken van de nieuwe parochiekerk.

In 1959 trokken verschillende parochianen van Kessel-Statie samen met pastoor A. Van Heve op bedevaart naar Lourdes.

Ter gelegenheid van de benoeming tot deken van Zandhoven en als afscheidsgeschenk overhandigden de parochianen van Kessel-Statie als teken van hun dankbaarheid aan pastoor Alfons Van Hove zijn allereerste auto.

Tenslotte de blijde, opgewekte pastoor met de hem zo eigen gulle en luidruchtige lach, tintelende ogen en zijn warm aanvoelende stem :
" 't is goed zo, eh ! "

Die figuur, onze eerste Vader van onze parochie, vergeten wij nooit !

Laten wij, mensen van Kessel-Statie, door de nacht van de twijfel voortgaan naar de morgen van de hoop en help ons, goede heer pastoor Van Hove vanuit de hemel, samen met Onze-Lieve-Vrouw Koningin van de Vrede, Kessel-Statie verder uit te bouwen, zoals jij het gewent hebt.

'n Trouwe parochiaan

DEN DIKKEN BOOM

Napoleon heeft niet alleen Europa 't onderste boven gelopen en honderduizende jonge mensen de dood ingejaagd. Hij liet ook honderdduizende dennebomen planten op de magere gronden van 't onvruchtbare Kempenland.

Enkele tientallen jaren nadien kwamen de dikke stammen van de dennebomen al goed van pas om aan de grote vraag naar stuthout in onze kolenmijnen te voldoen.

Zo bleef Kessel-Heide tot op het einde van de tweede wereldoorlog één groot dennebos dat zich uitstreckte van aan de Elzebeek aan de Zandberg - die prachtige hoge duin uit onze heerlijke kinderjaren, nu helemaal ontzaveld - tot vlak in Nijlen dorp. Alle wegen en zandwegeltjes die door het donkere mastenbos kriskras door mekaar kronkelden leken als twee druppels water op mekaar. Ieder kruispunt was net zoals al de andere en het was een hele heksentoer door het eindeloze heidebos zijn weg te vinden zonder ook maar een keer verloren te lopen. 's Avonds en 's nachts was het er pikdonker. Een duisternis die wij ons nu niet meer kunnen voorstellen. Moest onze huidige straatverlichting helemaal uitvallen kunnen wij in de lucht nog altijd de weerkaatsing

KESSEL
13-4-75
- H. Deconynck

Kloosterheide. Kessel-heide strekte zich destijds uit vanaf Kloosterheide tot in Grobbendonk en verder!

waarnemen van de verlichting van Antwerpen en Brussel. Dat was toen niet het geval. Uren in de omtrek hing 's avonds en 's nachts een doods-gitzwarte stilte. Geen wonder dat de mensen vroeger angst hadden en in de donkere duisternis wel eens de hand van de Zwarte Madam konden voelen. Als enige baken in dat uitgestrekte geheimzinnige bos stond ongenaakbaar en trouw 'den dikken boom', een veilige wegwijzer over dag, een angstaanjagende en gedrochte gestalte bij nacht.

In de Heide, meer bepaald ten noorden van de spoorweg, woonden toen de armste mensen van de streek. Kessel-Heide was een gehucht op zichzelf. Ieder jaar op de laatste zondag van augustus was 't er kermis, Heikenskermis. De kermis begon al aan de Lindekensbaan.

Heikenskermis was vele jaren geleden wijd en zijd bekend. Van alle dorpen in de omtrek stroomde 't volk in groepen te voet naar de kermis in de Heide. Je kon er wipschieten, sparklefferen, drinken, vechten, vrijen en vooral dansen, want er stonden gewoonlijk zo maar eventjes vijf danstenten opgesteld. De danstenten waren overal verspreid op open plekjes temidden van de bossen. Er stond een tent aan Wiske van de Joppe, een andere aan Peer van de Pronte, een derde aan de boerderij van de Zwette van Tistjes, een aan de Witte Schuerman en dan nog een aan de Fierens.

Het is wel eens voorgevallen dat er zelfs een zesde danstent de vijf andere kwam vervoegen en zo iets ongewoons was nog nooit gebeurd op Heikenskermis. Iedereen sprak er over. De tent stond aan de Palman. Misschien zijn er oudere mensen onder u die zich het liedje nog kunnen herinneren dat men er destijds op gemaakt had.

'En de Palman niet vergeten,
Daar staat een orgel ge meugt het weten !'

Er werd toen door jong en oud heel veel plezier gemaakt. Men trok met zijn kermislief al vriend door de donkere bossen van tent tot tent. Zo iets is voor onze hedendaagse jeugd niet meer te beleven. Alle bossen, hagen, kanten en andere natuurlijke afschermingen tegen onbescheiden blikken zijn uitgekapt of verdwenen. Nu kan je wel niet anders meer dan je lief in 't midden van de straat publiek staan te kussen.

Maar Salvator is nu eenmaal geen Ivanow romannetje en daarom keren wij terug naar de titel van ons verhaal ... 'Den dikken boom' of ook wel 'De mastenboom' genoemd. Men vertelde zelfs dat 'den dikken boom' er al van in de tijd der Romeinen stond en dat aan zijn voet de heidenen hun offergaven kwamen neerleggen.

En later, veel veel later, in de twintigste eeuw nog wel, liep Kludde-met-zijn-hachten of een bloedhond met gloeiende ogen er 's nachts rond.

Jaren geleden, iets vóór 1930, beleefde Berre Van den Bergh een zonderlinge geschiedenis. Berre was de zoon van Lewieke Van den Bergh, een legendarische Kesselse figuur die destijds enorm veel mensen heeft voortgeholpen en genezen. Lewieke was een kruidenspecialist.

Lewieke van den Bergh, een legendarische figuur die destijds enorm veel mensen heeft voortgeholpen en genezen.

Boze tongen beweerden dat hij 'met den duvel' omging en dat hij een tovenaar was. Trouwens aan tovenaars en vooral aan heksen hebben we hier nooit te kort gehad. Jaja, nog maar vijftig jaar geleden!

Op een avond ging Berre op stap. Plots botste hij op een heer in 't zwart. 'Dag meneer' zei die zwarte. 'Ook 'n goeie avond', antwoordde Berre onvervaard. 'Meneer' zei de vreemdeling 'wilde gij uw ziel niet verkopen, da's heel gemakkelijk en dan zijde gij zo rijk als de zee diep is'. Berre verschoot. Hij was er niet gerust in. De zwarterik begon Berre te flemen en het uit te leggen : 'Kijk', zei hij, 'hier in de geburen ligt het Hof van Tiste (Terlakenhof). Daar achter ligt een vijver vol met witte bloemen. Trekt er een handsvol van uit. In de wortels zult ge een mannen- en een vrouwenhand vinden. Die bloemen neemt ge mee, met wortels en al. 's Nachts om twaalf uur legt ge die bloemen neer aan de voet van den 'dikken mastenboom' in de hei. Daar zal opeens een zwart kieken rondlopen. Dat moet ge vastgrabbelen en doodnijken. 't Bloed moet ge in een potteke laten sijpelen. En met dat bloed schrijft ge een brief. Al wat ge ook maar verlangt schrijft ge op. En dan is er nog één ding' zei hij : 'Deze brief moet ge tekenen'. 'Maar' zei Berre met een onthutst gelaat, 'Gij meugt es koame, bedankt zullè !

Deze prachtige duivelssage verwijst alweer naar 'den dikken boom'.

Tijdens de oorlog 14-18 viel ook de heide in de linie en alle bomen werden door het Belgisch leger afgezaagd om het zicht rond de Antwerpse fortengordel vrij te maken (zie onze vorige artikels over 'tfort).

Was het louter toeval of niet, wie zal het zeggen, maar 'den dikken boom' staande op de scheidingslijn tussen Kessel en Nijlen overleefde de slachting. De enorm hoge en zeer oude denneboom bleef gans alleen overeind staan.

Later werd hij zowel door het Belgische als het Duitse leger als observatiepost gebruikt en als dusdanig op alle militaire stafkaarten aangeduid. Boven in de boom waren daarom verschillende haken en ijzeren staven vastgeslagen. Vanuit 'den dikken boom' die zeer hoog was, kon je oneindig ver de omliggende mastebossen overschouwen. Het leger gebruikte de boom ook voor oefeningen in het leggen en vasthechten van telefoondraden.

Na de oorlog rond de jaren 20, deed de eigenaar Pouppez de Kettenis de Heide helemaal terug aanplanten.

Charel Roelen, vrachtvoerder en woonachtig op de Broechemse steenweg, heeft nog de voren moeten ploegen waarin de masteboompjes moesten geplant worden en Peer Doms, de Joppe, den Engelen en de Laenen hebben met 't planten nog meegeholpen. De Heide stond toen onder constante bewaking van twee boswachters, den Helleman en de Coesemans; later Dom De Pooter, bijgenaamd de Pallodder, en den Heylen.

'Den dikken boom' of ook wel 'de mastenboom' was een veilige wegwijzer over dag en een angstaanjagende gestalte bij nacht.

Na enkele jaren was Kessel Heide terug een dicht bebost gebied.

Maar toen de bomen amper terug volwassen waren kwamen de oorlogsjaren 40-45. Onze mensen leden honger en koude. De kolen waren schaarser dan ooit met het gevolg dat onze bomen het alweer moesten ontgelden.

Reeds van in de herfst 1940 trokken de mensen 's nachts, gedekt door de duisternis, de Heide in en zaagden de bomen stiekem een na een af. Op een nacht woedde er ook eens een hevige storm die een hondertal dennen deed ontwortelen. 's Anderendaags togen vele mensen met kruiwagens naar de heide om er de welgekomen buit weg te slepen. En naargelang de oorlog naar zijn einde liep, vergezeld van een alsmaar groter wordende brandstofschaarste, was het einde van de bossen in onze heide ook in 't zicht. Geleidelijk aan verdween de laatste boom in gans de omtrek, behalve in de streng bewaakte bossen van 't Toreven en de Bist.

Alleen 'den dikken boom' bleef om onverklaarbare redenen, of was het louter toeval, weer gespaard. Of vreesden de mensen misschien zijn toverkracht en de duistere, geheimzinnige duivelsverhalen die uit het verre verleden met hem mee waren opgegroeid?

De meest voor de hand liggende reden was ongetwijfeld zijn enorme hoogte en omvang. Twee volwassen mannen konden hem nauwelijks met vier armen omvatten. Zijn stam mat zeker een meter doormeter. Voor een mastenboom is zulks uiterst zeldzaam. De boom moet dan ook zeker 200 jaar oud geweest zijn.

Maar op het einde van de oorlog, toen onze heide reeds helemaal kaal geworden was, had Gustje Pijp van de Broechemse steenweg in Nijlen, zoals zovele anderen, niets of niets meer om zijn huis warm te stoken. Hij besloot daarom zijn grote boomzaag eens extra te scherp te maken. Op de laatste vrijdag voor Kerstmis 1943, 't was toen koud en donker, trokken Gustje Pijp en de Kleine Kennes, zoon van den Barbier of den Baardscheerder van Kessel, vergezeld van nog een andere sterke beezoon, naar de doodstille heide...

Het noodlot deed er maar twintig minuten over om onze tweehonderd jaar oude Kesselse reus te vellen. De ganse nacht door tot 's morgens vroeg hebben ze de boom verder in stukken gezaagd en met paard en kar naar Gustje Pijp op de Broechemse steenweg gesleept. Toen 's morgens om 6 uur de eerste mensen naar de trein stapten was, de ons zo vertrouwde, 'mastenboom' verdwenen... Een stukje Kessels 'heem' ging voor altijd verloren. Alleen ons heimwee naar 'den dikken boom' is gebleven.

René Verswijvel

Kessel-heide

WATERELLEENDE

In den beginne schiep God hemel en aarde en alles wat daarbij hoort. Op de aarde was, volgens het oude Testament, land en water gescheiden. Maar in onze streken kon men nog niet lezen en daarom was de scheiding tussen land en water minder scherp afgelijnd :--vennen, kwachten en geulen vormden een rietland waar ebbe en vloed om beurten heersten.

Toen kwamen er monniken die de arme luiden hier te lande onderwezen in de kunst van het lezen. Zij leerden nog andere dingen aan zoals het beheersen van het water. Er werden dijken gebouwd om het water tegen te houden en het drooggekomen rietland werd veredeld tot weiden en beemden. Men wist dat het water onstuimig kon doen om de verloren heerschappij en daarom bouwde men in de dijken enkele sluizen om bij winterse springtij de drukkende waterlast op te vangen in het oude spoelbekken. Eeuwen gingen er over heen : met de regelmaat van de seizoenen kwam het water 's winters in zijn vroeger gebied om in de vroege lente terug binnen de zomerdijken te keren.

Toen kwamen er valse monniken; zij beweerden nog beter te kunnen doen dan de vroegere monniken wanneer men hen de macht gaf. En toen hen de macht werd gegeven gebruikten zij die voor andere dingen. De dijken werden niet onderhouden, de sluizen werden niet hersteld. De dijken werden rot en de beemden werden rot. Kleine luiden die bang werden om het verstoord evenwicht werden met overmoedig en hoogmoedig hoongelach overladen. In de beemden en weilanden werden dammen opgetrokken om kleine putten met zuiver water te maken zodat er vissen konden in leven. De rest van het dal werd volgestopt met giftige aarde die alle water doodt. Enkele lieden toonden aan de stadhouders de ordonnantiën van de wijze landvoogd die het vernietigen van de valleien verboden had. Nu scholden de valse monniken nog heviger op de wijze landvoogd die hun prebenden en gratificatiën wilde beknotten. En zij gehoorzaamden niet aan de wetten van de landvoogd.

Toen kwam opnieuw het water om zijn oude rechten op te eisen. Daar de weg door de sluizen naar het spoelbekken afgesloten was zocht het zijn weg langs de verhoogde dijken om een zwakke plek te vinden. En de zwakke plek werd gevonden. Het water spoelde door de bressen in de huizen die gebouwd waren in het oude watergebied. En er was veel ellende. Toen kwamen de valse monniken. Zij hadden hoge laarzen aan om hun eigen voeten droog te houden. Zij spraken de getroffenenen moed in met kosteloze woorden. Daarna schortten zij hun pilatuskleed op, bukten zich en wasten hun handen in het schuldige water.

SUBSIDIES

Is Grooooot Nijlen het failliet nabij ? Het geeft in ieder geval geen rotte frank subsidies aan de bestaande verenigingen, behalve aan de toetemannen. Voor ons niet gelaten. Wij gaan er niet om huilen. Een gezonde vereniging kan met een beetje goede wil wel iets fantaseren om zaad in 't bakske te krijgen, maar er bestaan verenigingen die dat niet zo gemakkelijk kunnen. Zo kreeg destijds bijvoorbeeld Ziekenzorgkern van klein KESSEL F 6.000 subsidies die zeer welkom waren om een beetje vreugde te brengen bij onze sukkelaars die niet op straat kunnen komen ! Grooooot Nijlen smijt nu onze Kesselse centen in een Nijlense zwembak... zonder bodem.

Verantwoordelijke Uitgevers

Davidfonds Kessel
Romain Verreydt
Landstraat, 37/2
2508 KESSEL

Groencomité Kessel
Herman Van Regenmortel
Salvatorbaan, 9
2508 KESSEL

Heemvrienden Kessel
Frans Lens
Berlaarsesteenweg, 31
2508 KESSEL

Redactie en Lay-out : Herman Van Regenmortel